ZBIÓR

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK III Warszawa, dnia 30 stycznia 1939 r. Nr 5

TREŚĆ:

15.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 26 stycznia 1939 r.

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw przemysłu budowlanego i rzemiosła budowlanego na obszarze półwyspu helskiego oraz Władysławowa i Rumii-Zagórza w powiecie morskim układowi zbiorowemu pracy z dnia 16 września 1938 r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Związek Fabrykantów i Przemysłowców w Gdyni, Związek Pracowników Budowlanych i Pokrewnych Zawodów Zjednoczenia Zawodowego Polskiego, Sekretariat w Gdyni, oraz Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Sekretariat Okręgowy w Gdyni, zgłosiły do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw przemysłu budowlanego i rzemiosła budowlanego na obszarze półwyspu helskiego (miejscowości: Hel, Jurata, Jastarnia, Bór, Kuźnica, Chałupy) oraz Władysławowa i Rumii-Zagórza w powiecie morskim układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Gdyni w dniu 16 września 1938 r.:

a) po stronie pracodawców przez Związek Fabrykantów i Przemysłowców w Gdyni oraz Cech Murarsko-Ciesielski w Gdyni,

b) po stronie pracowniczej przez Związek Pracowników Budowlanych i Pokrewnych Zawodów Zjednoczenia Zawodowego Polskiego, Sekretariat w Gdyni, oraz Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Sekretariat Okręgowy w Gdyni.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy 70 Obwodu (Gdynia, ul. Świętojańska Nr 56) w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

(—) *M. Klott*

Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu

1 zał.

Zał. do obw. M. O S. z dn. 26.I.1939 r.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY.

Pomiędzy Związkiem Fabrykantów i Przemysłowców w Gdyni, reprezentowanym przez p. dyr. J. Kunerta i Cechem Murarsko - Ciesielskim w Gdyni, reprezentowanym przez p. arch. J. Langiewicza — z jednej strony,

a Związkiem Pracowników Budowlanych i Pokrewnych Zawodów Zjednoczenia Zawodowego Polskiego, Sekretariat w Gdyni, reprezentowanym przez p. S. Jankowskiego i Centralnym Związkiem Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Sekretariat Okręgowy w Gdyni, reprezentowanym przez p. mgra A. Paradysza — z drugiej strony,

zawarto w dniu 16 września 1938 r. układ zbiorowy pracy dla przemysłu i rzemiosł budowlanych na obszarze półwyspu helskiego, Władysławowa i Rumii-Zagórza w powiecie morskim następującej treści:

§ 1.

Niniejszy układ zbiorowy pracy zawierają strony na czas od dnia 16 września 1938 r. do dnia 31 grudnia 1939 r. z tym, że o ile jedna ze stron nie zapowie wygaśnięcia układu na miesiąc przed upływem terminu jego ważności, wówczas przedłuża się jego moc obowiązującą na następny roczny okres czasu, z zachowaniem wyżej ustalonego terminu zapowiedzenia wygaśnięcia.

§ 2.

Niniejszy układ zbiorowy obowiązuje pracodawców i pracowników w przemyśle i rzemiosłach budowlanych (murarstwo

i ciesielstwo) na obszarze półwyspu helskiego (miejscowości: Hel, Jurata, Jastarnia, Bór, Kuźnica, Chałupy), Władysławowa i Rumii-Zagórza w powiecie morskim.

§ 3.

Ustala się następujące minimalne stawki płac w złotych za godzinę pracy:

	Murarz i cieśla	Robotnik przyuczony przy pracach żelbetonowych (szaler, betoniarz, zbrojarz), który pracował przy danej pracy co najmniej 2 lata	Robotnik przy noszeniu cegły i wapna (koźlarz, tragarz), oraz obsługa dźwigów	Robotnik budowlany przy pracach nadziemnych i podziemnych ponad 21 lat	Robotnik od 18 do 21 lat
Półwysep helski . .	1.10	0.79	0.79	0.63	0.53
Władysławowo . .	0.90	0.68	0.68	0.54	0.44
Rumia-Zagórze do 30.IV.39 r. .	0.80	0.60	0.60	0.50	0.40
Rumia-Zagórze od 1.V.39 r. . .	1.00	0.72	0.72	0.57	0.48

§ 4.

Przy stosowaniu pracy akordowej stawki jednostkowe za pracę w akordzie powinny być obliczane w taki sposób, ażeby zarobek ogólny robotnika akordowego był co najmniej o 15% wyższy od płacy dniówkowej robotnika odpowiedniej kategorii.

§ 5.

W razie wysłania pracownika przez pracodawcę na pracę pozamiejscową, pozostawia się wysokość wynagrodzenia dobrowolnej umowie.

§ 6.

Wypłata zarobków odbywa się co tydzień, najpóźniej trzeciego dnia po ukończeniu tygodnia obrachunkowego. Jeżeli

rozwiązanie umowy o pracę następuje z woli pracodawcy, pracownik winien otrzymać wynagrodzenie przy zwolnieniu.

§ 7.

Wyższe stawki godzinowe, niż ustalone w § 3, stosowane dotychczas na poszczególnych robotach, pozostają w mocy.

Gdynia, dnia 16 września 1938 r.

Związek Fabrykantów i Przemysłowców w Gdyni:

(—) *J. Kunert*

Cech Murarsko - Ciesielski w Gdyni:

(—) *J. Langiewicz*

Związek Pracowników Budowlanych i Pokrewnych Zawodów Zjednoczenia Zawodowego Polskiego, Sekretariat w Gdyni:

(—) *S. Jankowski*

Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Sekretariat Okręgowy w Gdyni:

(—) *A. Paradysz*

Rejestruję. Gdynia, dnia 1.X. 1938 r.
Nr rej. 21

Inspektor Pracy 70 Obwodu:

(—) *inż. Józef Helbrecht*

16.

OBWIESZCZENIE
MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 24 stycznia 1939 r.

o sprostowaniu przepisu § 3 zarządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 11 stycznia 1939 r. w sprawie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej dla ustalenia warunków pracy i płacy robotników rolnych na obszarze województwa wołyńskiego na rok służbowy 1939/40.

Podaje się do wiadomości, że przepis § 3 zarządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 11 stycznia 1939 r. w sprawie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej dla ustalenia warunków pracy i płacy robotników rolnych na obszarze województwa wołyńskiego na rok służbowy 1939/40, ogłoszonego w Zbiorze Układów Zbiorowych Pracy z dnia 17 stycznia 1939 r. (Nr 4, poz. 9), winien brzmieć jak następuje:

„§ 3.

Pierwsze posiedzenie Komisji wyznacza się na dzień 31 stycznia 1939 r. o godz. 10 w Lublinie w lokalu Inspektoratu Pracy V Okręgu (ul. Krakowskie Przedmieście Nr 56)".

Za Głównego Inspektora Pracy
i Dyrektora Departamentu:

(—) *W. Prenier*
Naczelnik Wydziału

17.

ORZECZENIE

Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej z dnia 31 grudnia 1938 r., ustalające warunki pracy i płacy dozorców domów na obszarze m. Łodzi na rok 1939.

Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza powołana reskryptem Okręgowego Inspektora Pracy III Okręgu w Łodzi

Nr 13D/Łódź — 8 z dnia 14 grudnia 1938 r. na zasadzie ustawy z dnia 16 maja 1922 r. w przedmiocie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi (Dz. U. R. P. Nr 39, poz. 324) oraz art. 113 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976) w składzie:

Przewodniczący:

Stanisław Błażewski, podinspektor pracy III Okręgu w Łodzi — jako przedstawiciel Ministerstwa Opieki Społecznej,

Członkowie:

Zygmunt Kasiński, przewodniczący Sądu Pracy w Łodzi — jako przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości i

Ludwik Giełczyński, wicestarosta Starostwa Grodzkiego w Łodzi — jako przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,

na posiedzeniu w dniu 30 i 31 grudnia 1938 r. w lokalu Inspekcji Pracy w Łodzi przy ul. Zawadzkiej Nr 1, po wysłuchaniu opinii przedstawicieli właścicieli nieruchomości i dozorców domowych oraz biorąc pod uwagę ogólne położenie stron,

o r z e k ł a:

§ 1.

Orzeczenie niniejsze dotyczy z jednej strony wszystkich właścicieli domów mieszkalnych i placów niezabudowanych, z drugiej wszystkich dozorców tych nieruchomości m. Łodzi.

1) Za dozorcę domu w rozumieniu niniejszego orzeczenia uważa się osobę bez względu na płeć (z wyjątkiem chłopców i dziewcząt do lat 21), którą właściciel domu przyjął do pracy w charakterze dozorcy domu i powierzył jej nadzór nad domem.

2) Dozorcą domu może być tylko taka osoba, która jest zameldowana w Biurze Meldunkowym Zarządu Miejskiego m. Łodzi i na objęcie stanowiska dozorcy została skierowana przez Biuro Pośrednictwa Funduszu Pracy lub przez Społeczne Biuro Pośrednictwa Pracy.

3) Wszelkie prace dozorcy związane z jego stanowiskiem wykonuje sam dozorca lub zdolni do tej pracy członkowie jego rodziny.

§ 2.

Umowę o pracę zawiera pracodawca na piśmie lub ustnie. W razie zawarcia umowy ustnej dozorca ma prawo żądać jej pisemnego potwierdzenia.

Umowę o pracę uważa się za zawartą z chwilą dopuszczenia dozorcy do pracy.

§ 3.

Orzeczenie niniejsze stanowi postawę do zawierania indywidualnych umów o pracę.

Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki mniej korzystne dla dozorcy, niż ustalone w niniejszym orzeczeniu, są nieważne i z mocy prawa są zastąpione postanowieniami niniejszego orzeczenia. Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki korzystniejsze dla pracownika, niż ustalone w niniejszym orzeczeniu, są ważne.

§ 4.

Dozorca domu jest obowiązany:

1) dbać o powierzony mu w opiekę dom;

2) o wszelkich wiadomych mu uszkodzeniach, mogących przynieść szkodę właścicielowi domu, osobom w domu zamieszkałym lub innym — na zdrowiu i majątku — winien niezwłocznie donieść pracodawcy, osobom zainteresowanym i właściwym władzom bezpieczeństwa publicznego;

3) wykonywać sumiennie i troskliwie wszelkie zarządzenia i zlecenia wydawane przez pracodawcę w zakresie obowiązków należących do dozorcy domowego;

4) dbać o czystość domu, bram wjazdowych, przejazdowych, wyjazdowych, klatek schodowych i sieni, które należy codziennie odkurzać i zamiatać, a co najmniej raz na tydzień zmywać, również dbać o czystość strychów, piwnic, ustępów, podwórzy, rynsztoków w podwórzu i na ulicy, chodników w podwórzu i na ulicy przed domem;

5) przestrzegać skrupulatnie zleceń władz sanitarnych co do utrzymania czystości i porządku, przeprowadzenia dezyn-

fekcji we wszystkich miejscach zleconych i wskazanych przez władze sanitarne;

6) czuwać nad należytym i dostatecznym oświetleniem tych części domu i podwórza, które winny być w nocy oświetlone przy pomocy środków oświetleniowych, dostarczanych i urządzonych przez pracodawcę i na koszt pracodawcy;

7) dbać o całość urządzeń kanalizacyjnych, wodociągowych, elektrycznych i gazowych, znajdujących się w obrębie posesji, tzn. o każdym zepsuciu się wymienionych instalacji i niedokładności w ich funkcjonowaniu zawiadomić natychmiast swego pracodawcę, a w razie konieczności właściwe zarządy, sprawujące nadzór nad tego rodzaju instalacjami;

8) przestrzegać przepisów sanitarno - porządkowych, obowiązujących na terenie m. Łodzi, dotyczących domów;

9) otwierać bramy w porze nocnej dla wejścia mieszkańców i wjazdów tychże;

10) dozorcy nie wolno bez ważnych przyczyn opuszczać posesji mu powierzonej bez opowiedzenia się pracodawcy i bez pozostawienia dorosłej osoby w swoim zastępstwie;

11) dozorca podczas obsługi studni i filtrów winien zabezpieczyć otwory wejściowe do tychże;

12) raz tygodniowo dozorca winien przepłókać w filtrach biologicznych żużel i rynny w koszach oksydacyjnych za pomocą urządzeń wodociągowych;

13) dozorca ma obowiązek dopilnować, aby każdy mieszkaniec domu był w porę zameldowany i przy wyprowadzeniu wymeldowany.

§ 5.

Dozorca otrzymuje od właściciela domu potrzebne mu narzędzia pracy bezpłatnie, a w szczególności właściciel domu winien dostarczyć dozorcy: drabinę, miotły, łopaty, kilof, skrobacz, dwa wiadra, ścierki, szczotki do szorowania, szczotki do zamiatania, szufle do zbierania śmieci, taczki, siekierę, młotek, obcęgi, szare mydło w miarę potrzeby, a także pas i linkę do przywiązywania się podczas wykonywania robót około czyszczenia okien na piętrach i innych pracach niebezpiecznych.

Przedmioty powyższe winny być wpisane do książki obrachunkowej i wymienione przez właściciela domu, a w miarę ich zużycia stare narzędzia winien dozorca oddać właścicielowi domu, w zamian których otrzyma nowe.

W zimie otrzymuje dozorca od właściciela domu odpowiedni kontyngent węgla, potrzebny do grzania wody, używanej przy myciu schodów i sieni.

W domach z filtrem lub z motorami dozorca otrzymuje raz do roku bluzę, spodnie i fartuch, a w domach bez filtru — fartuch.

§ 6.

Teren miasta Łodzi dzieli się na dwie strefy.

Strefa pierwsza obejmuje śródmieście, ograniczone ulicami z północy: Zgierską od Limanowskiego do Placu Kościelnego, od Placu Kościelnego Brzezińską do Franciszkańskiej, Franciszkańską przez Kilińskiego do Pomorskiej, Pomorską na wschód do Dra Sterlinga, przez Dra Sterlinga do Północnej, Północną do Magistrackiej, Magistracką do Pomorskiej, Pomorską do Kopcińskiego; od wschodu: Kopcińskiego do Narutowicza, Narutowicza do Konstytucyjnej, Konstytucyjną do Małachowskiego, Małachowskiego do Kopcińskiego, Kopcińskiego przez Żelazną do Fabrycznej, Fabryczną do Kilińskiego, Kilińskiego do Nowozarzewskiej; od południa: Nowozarzewską do Rzgowskiej, Rzgowską do Dąbrowskiej, Leonarda do Szosy Pabianickiej, Szosą Pabianicką do Bednarskiej, Wólczańską do Ks. Skorupki, od Ks. Skorupki Wołową do Inżynierskiej, Inżynierską przez Parkową do Towarowej; od zachodu: Towarową do Al. 1-go Maja, Al. 1-go Maja do Gen. Żeligowskiego, Gen. Żeligowskiego do 11-go Listopada, 11-go Listopada przez Jerzego do Ogrodowej, Ogrodową do Stodolnianej, Stodolnianą do Lutomierskiej, Lutomierską do Placu Kościelnego.

Domy znajdujące się przy ulicach, stanowiących rozgraniczenie stref, należą po obydwóch stronach tych ulic do strefy pierwszej.

Strefa druga obejmuje pozostały teren m. Łodzi.

Płace dozorców m. Łodzi ustala się następująco:

W strefie pierwszej:

Dla dozorców	domów		I	kategorii	35 zł 00 gr	tygodniowo
"	"	"	II	"	27 zł 50 gr	"
"	"	"	III	"	19 zł 50 gr	"
"	"	"	IV	"	11 zł 00 gr	"
"	"	"	V	"	7 zł 00 gr	"
"	"	"	VI	"	5 zł 00 gr	"

W strefie drugiej:

Dla dozorców domów	I kategorii	30 zł 00 gr	tygodniowo
" " "	II "	23 zł 50 gr	"
" " "	III "	16 zł 50 gr	"
" " "	IV "	9 zł 00 gr	"
" " "	V "	6 zł 00 gr	"
" " "	VI "	3 zł 50 gr	"

Przy domach i ulicach skanalizowanych wyżej podane płace dozorców obniża się o 5% (pięć).

Dozorca domu narożnego otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 3-ch złotych tygodniowo.

Za obsługę wszelkich motorów z wyjątkiem elektrycznych dozorca otrzymuje dodatkowo wynagrodzenie 3 zł 50 gr tygodniowo.

Dozorca otrzymujący wynagrodzenie wg IV, V i VI kategorii może zajmować się pracą najemną u innego pracodawcy, o ile pozostawi na posesji dorosłego członka rodziny jako zastępcę.

Do domów I kategorii zalicza się domy jedno i dwupiętrowe, mające sześć i więcej klatek schodowych oraz trzy i czteropiętrowe, mające pięć i więcej klatek schodowych.

Do II kategorii — zalicza się domy jedno i dwupiętrowe z pięcioma klatkami schodowymi oraz domy trzy i czteropiętrowe z trzema i czterema klatkami schodowymi.

Do III kategorii — zalicza się domy jedno i dwupiętrowe o trzech i czterech klatkach schodowych oraz domy trzy i czteropiętrowe o dwóch klatkach schodowych.

Do IV kategorii — zalicza się domy jedno i dwupiętrowe o dwóch klatkach schodowych oraz trzy i czteropiętrowe o jednej klatce schodowej.

Do V kategorii — zalicza się domy jedno i dwupiętrowe o jednej klatce schodowej.

Do VI kategorii — zalicza się wszystkie pozostałe domy i place niezabudowane.

W domach parterowych sieni nie uważa się za klatkę schodową.

Ilość pięter lub kondygnacji określa się na podstawie przepisów prawa budowlanego.

§ 7.

Jeżeli pracodawca wymaga od dozorcy domowego lub jego rodziny posług osobistych lub pracy w nieruchomości, nie wynikającej bezpośrednio z obowiązków dozorcy domowego, jak np. pompowanie wody, obsługa centralnego ogrzewania, czyszczenie chambeau, pracy w ogrodzie, stolarskiej, ciesielskiej, ślusarskiej, malarskiej itp., to obowiązany jest za pracę taką zapłacić osobno wg. norm płacy nie niższych aniżeli 40 gr za godzinę.

§ 8.

Dozorca otrzymuje bezpłatnie mieszkanie, nadto przysługuje mu prawo korzystania ze strychu do wieszania bielizny, piwnicy lub komórki na węgiel i pralni, o ile takie znajdują się w nieruchomości.

Powyższe nie dotyczy dozorców, utrzymujących porządek przy placach niezabudowanych.

1) Mieszkanie oddane do użytku dozorcy bezpłatnie winno odpowiadać wymogom higieny i przepisom prawa budowlanego, a w szczególności winno być suche, widne, zaopatrzone podwójnymi oknami na okres zimowy, dostatecznie obszerne, o podłogach drewnianych, gładkich i szczelnych, posiadać kuchenkę.

2) Potrzebny remont mieszkania odbywa się na koszt pracodawcy. Przynajmniej raz na rok wiosną, a w każdym razie do końca miesiąca maja, mieszkanie służbowe dozorcy winno być na koszt właściciela domu wybielone lub wymalowane, a w razie potrzeby wyremontowane.

3) Mieszkanie służbowe dozorcy winno mieścić się jak najbliżej tej bramy wejściowej, którą dozorca w porze nocnej winien jest otwierać.

4) Jeżeli pracodawca oddał dozorcy do użytku mieszkanie, nie odpowiadające warunkom higieny, sanitarnym i przepisom prawa budowlanego o mieszkaniach, pracodawca obowiązany jest wypłacać dozorcy ekwiwalent mieszkaniowy w wysokości miesięcznego ryczałtu wg poniżej ustalonej skali:

a) w domach I kategorii 20 zł miesięcznie,

b) w domach II i III kategorii 15 zł miesięcznie,

c) w domach IV i V kategorii 10 zł miesięcznie,

d) w domach VI kategorii 6 zł miesięcznie.

§ 9.

Jeżeli w posesji znajduje się instalacja elektryczna, powinna być sieć doprowadzona do mieszkania dozorcy na koszt właściciela domu, założony ogranicznik lub licznik, dający światło o sile co najmniej 25 świec na ubikację mieszkalną.

Dozorca korzysta ze światła bezpłatnie.

W domach, gdzie nie ma instalacji elektrycznej, dozorca otrzymuje bezpłatnie lampę naftową i naftę:

w miesiącach letnich od 1.IV. do 1.X. — 4 litry nafty miesięcznie, w miesiącach zimowych od 1.X. do 31.III. — 6 litrów nafty miesięcznie.

§ 10.

Dozorcy nie wolno przyjmować na mieszkanie sublokatorów lub na noclegi osób postronnych bez zgody pracodawcy.

Pracodawca zaś nie może zmuszać dozorcy do przyjęcia sublokatora.

§ 11.

W razie sporu o zaszeregowanie nieruchomości do poszczególnej kategorii orzeka Komisja Szacunkowa na żądanie jednej ze stron, skierowane do Inspektora Pracy.

Komisja składa się z trzech osób: przewodniczącego, którym z reguły jest delegat Inspekcji Pracy, wyznaczony przez Okręgowego Inspektora Pracy i dwóch członków: jednego przedstawiciela Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości i jednego przedstawiciela Związku Zawodowego Dozorców Domowych.

W razie uchylenia się od udziału w Komisji Szacunkowej jednej ze stron Inspektor Pracy zwraca się do Zarządu m. Łodzi o wyznaczenie członka Komisji na miejsce uchylającego się.

Komisja, po dokonaniu oględzin, wydaje orzeczenie. Protokół oględzin i orzeczenie podpisują wszyscy członkowie Komisji Szacunkowej. O tym, czy dozorca posiada odpowiednie mieszkanie, orzeka Komisja Szacunkowa na żądanie dozorcy, skierowane do Inspektora Pracy.

§ 12.

Pracodawca obowiązany jest po rocznej nieprzerwanej pracy udzielić dozorcy jednotygodniowego, po trzech latach pracy — dwutygodniowego płatnego urlopu.

Dozorca traci prawo do urlopu, jeżeli sam rozwiązał umowę o pracę lub jeśli rozwiązanie nastąpiło z powodów, które dają pracodawcy prawo do jej rozwiązania bez uprzedniego wymówienia.

§ 13.

Umowę o pracę właściciel domu może rozwiązać z dozorcą domu po uprzednim trzymiesięcznym wymówieniu, którego okres przypada na koniec kwartału kalendarzowego.

Jeżeli stosunek najmu pracy trwał już 10 lat nieprzerwanie, właściciel domu może rozwiązać stosunek umowy o pracę za uprzednim 6-miesięcznym wypowiedzeniem na koniec kwartału kalendarzowego. Wypowiedzenie może nastąpić najpóźniej w dniu ostatnim miesiąca, poprzedzającego kwartał kalendarzowy.

§ 14.

Każda ze stron ma prawo rozwiązać umowę o pracę bezzwłocznie z ważnych powodów lub z winy strony przeciwnej.

Ważnymi powodami rozwiązania umowy są okoliczności, które sprawiają, że nie można zgodnie z wymaganiami dobrej wiary żądać od strony, aby pozostawała z drugą w stosunku pracy.

W razie sporu o zaistnieniu ważnych powodów lub winy rozstrzyga sąd.

§ 15.

Ważność powodów do rozwiązania umowy o pracę wygasa, jeżeli strona w ciągu dwóch tygodni od powzięcia wiadomości o zaistnieniu ważnego powodu nie dokonała rozwiązania umowy.

§ 16.

Jeżeli pracodawca przedwcześnie rozwiąże z dozorcą umowę o pracę bez ważnego powodu, albo gdy z własnej winy da powód do rozwiązania dozorcy umowy o pracę, wówczas winien wypłacić wszystkie świadczenia aż do końca okresu wymienionego w § 13.

§ 17.

Po otrzymaniu wypowiedzenia umowy o pracę przez jedną ze stron we właściwym terminie, dozorca powinien otrzy-

mać na swoje żądanie stosowny wolny czas w godzinach pracy w celu wyszukania sobie nowej posady, w ilości dni sześciu w całym okresie wypowiedzenia. Czas wolny na wyszukanie posady ustala dozorca w porozumieniu z pracodawcą.

Czas wolny na szukanie posady jest płatny i pracodawca nie może potrącać za dni nieobecności dozorcy żadnych sum z jego wynagrodzenia.

§ 18.

Pracodawca jest obowiązany wydać dozorcy na jego żądanie świadectwo pracy, stwierdzające czas i rodzaj pracy wykonywanej oraz inne dokumenty, jakie posiada w swym przechowaniu.

W świadectwie nie wolno umieszczać żadnych uwag, które by utrudniały dozorcy otrzymanie innego zatrudnienia.

§ 19.

Po rozwiązaniu umowy o pracę dozorca domowy zachowuje prawo do korzystania z mieszkania służbowego do czasu wypłacenia wynagrodzenia za pracę, zwrotu kaucji i wydania świadectwa pracy, stwierdzającego czas i charakter jego pracy.

§ 20.

W razie przejścia posesji na innego właściciela z tytułu sprzedaży dobrowolnej lub przymusowej, z tytułu spadku lub innego powodu, nowonabywca lub sukcesor mocą samego prawa wstępuje w stosunki z dozorcą, wynikające z umowy o pracę.

§ 21.

W razie śmierci dozorcy, który przepracował u danego pracodawcy lub na danej posesji przynajmniej 10 lat, rodzina zmarłego mająca ustawowe prawo do utrzymania i przez niego utrzymywana winna otrzymać od właściciela nieruchomości odprawę w wysokości 4-tygodniowego wynagrodzenia; jeżeli stosunek pracy trwał przynajmniej 20 lat, odprawa stanowić będzie 8-tygodniowe ostatnio pobierane wynagrodzenie. Rodzinie zmarłego dozorcy przysługuje prawo zajmowania mieszka-

nia w ciągu 3-ch miesięcy, licząc termin od pierwszego dnia następnego miesiąca od daty zgonu.

§ 22.

Zrzeczenie się zgóry wynagrodzenia za pracę jest nieważne.

§ 23.

Pracodawca może przy zawieraniu umowy o pracę żądać od dozorcy złożenia kaucji jedynie na zabezpieczenie rzeczywistych szkód i strat, mogących wyniknąć z winy dozorcy przy pełnieniu obowiązków. Szkody i straty może pracodawca pokryć z kaucji tylko na podstawie pisemnej zgody dozorcy lub na mocy orzeczenia sądowego. Kaucja złożona przez dozorcę winna być stosownie do przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 maja 1927 r. o kaucjach składanych w związku z umową o pracę (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 409) zdeponowana, a kwit kaucyjny złożony właścicielowi domu.

Umowy, na mocy których dozorca, celem uzyskania posady dozorcy lub utrzymania nadal stosunku pracy, pożycza lub daje na przechowanie jakiekolwiek wartości pracodawcy lub osobie działającej z nim w porozumieniu, są nieważne i traktować je należy jako ukryte kaucje.

§ 24.

Każdy właściciel domu winien w terminie do dnia 15 stycznia 1939 r. obecnie zatrudnionemu dozorcy, a nowoprzyjętemu dozorcy w ciągu 14-tu dni od daty przyjęcia go do pracy wydać książeczkę obrachunkową, według wzoru zatwierdzonego przez Okręgowego Inspektora Pracy, do której winien wpisywać wymienione w § 5 narzędzia pracy i co tydzień wpisywać wypłacone wynagrodzenie.

§ 25.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje na okres od dnia 1 stycznia 1939 r. do dnia 31 grudnia 1939 r. z tym, że o ile żadna ze stron zainteresowanych nie zgłosi sprzeciwu przeciwko dalszemu stosowaniu zasad tego orzeczenia na 3 miesiące przed upły-

wem zakreślonego terminu, w takim razie obowiązywać będą postanowienia niniejszego orzeczenia na każdy następny rok kalendarzowy z tym samym warunkiem.

Łódź, dnia 31 grudnia 1938 r.

Przewodniczący Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej:

(—) *mgr St. Błażewski*
podinspektor pracy III Okręgu

Członkowie:

(—) *Z. Kasiński*
przewodniczący Sądu Pracy w Łodzi

(—) *L. Giełczyński*
wicestarosta Starostwa Grodzkiego w Łodzi

18.

ORZECZENIE

Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej z dnia 11 stycznia 1939 r., ustalające warunki pracy i płacy dozorców domowych miasta Będzina.

Na podstawie ustawy z dnia 16 maja 1922 r. w przedmiocie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi (Dz. U. R. P. Nr 39, poz. 324) i art. 113 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976) oraz reskryptu Okręgowego Inspektora Pracy IV Okręgu z dnia 31 grudnia 1938 r. Nr 13D/0-8, Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza w składzie 3-ch przedstawicieli, a mianowicie:

1) Przewodniczącego Komisji: *inż. Henryka Rosena,* Inspektora Pracy 23 Obwodu w Sosnowcu

oraz członków Komisji:

2) *Jerzego Cichockiego,* Sędziego Sądu Grodzkiego,

3) *mgra Bolesława Buczka,* Referendarza Starostwa Powiatowego w Będzinie,

na posiedzeniu odbytym w dniu 11 stycznia 1939 r. w Urzędzie Inspektoratu Pracy 23 Obwodu w Sosnowcu, po wysłuchaniu opinii reprezentantów:

1) Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości miasta Będzina,

2) Związku Właścicieli Domów i Placów m. Będzina,

3) Narodowego Związku Zawodowego Dozorców Domowych w Będzinie,

4) Katolickiego Związku Zawodowego Dozorców Domowych i Pokrewnych Zawodów, Oddział w Będzinie,

orzekła:

§ 1.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 11 stycznia 1939 r. do dnia 11 stycznia 1940 r. i w razie niewypowiedzenia na trzy miesiące przed tym terminem, obowiązuje automatycznie na rok następny, tj. do dnia 11 stycznia 1941 r. itd. W razie wypowiedzenia orzeczenia jedna strona winna o tym zawiadomić drugą stronę, z nadesłaniem odpisu wypowiedzenia do Inspektoratu Pracy.

§ 2.

Orzeczenie niniejsze dotyczy z jednej strony właścicieli lub posiadaczy nieruchomości, właścicieli lub posiadaczy placów miasta Będzina, a z drugiej strony zatrudnionych przez nich dozorców domowych, zamieszkałych w posesji lub przychodnich.

§ 3.

Orzeczenie niniejsze stanowi w myśl ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. Nr 65, poz. 394) rozszerzonej ustawą z dnia 23 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 53) i ustawy z dnia 16 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr 39, poz. 324) o brzmieniu jak wyżej — podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Dotychczasowe wyższe wynagrodzenia pozostają nadal w mocy.

§ 4.

Umowa o pracę między właścicielem domu a dozorcą domu może być rozwiązana po upływie 3-ch miesięcy od wypowiedzenia przez jedną ze stron. Okres wypowiedzenia wynosić ma całkowite trzy (3) miesiące kalendarzowe i kończyć się musi zawsze ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego. Koniec okresu wypowiedzenia nie może przypadać na miesiące: październik, listopad, grudzień, styczeń i luty.

§ 5.

Nawiązanie stosunku służbowego pomiędzy pracodawcą a dozorcą domowym następuje w drodze zawarcia zwykłej umowy o pracę. Nowoprzyjęty dozorca w okresie jednomiesięcznym próbnym może być zwolniony bez wypowiedzenia.

§ 6.

Stosunek służbowy może być rozwiązany niezwłocznie przez pracodawcę w następujących wypadkach:

1) jeżeli dozorca domowy lub mieszkający z nim członek jego rodziny popełnił przestępstwo, które zdolne jest poderwać stosunek lojalności i zaufania między pracodawcą a dozorcą;
2) jeżeli przez niedbalstwo dozorca wyrządził znaczną szkodę domowi lub pracodawcy, albo stale zaniedbuje swe obowiązki i nie przestrzega dotyczących go przepisów sanitarnych;
3) jeżeli dozorca lub mieszkający z nim członek rodziny wobec pracodawcy, rządcy lub lokatorów nieruchomości zachowuje się w sposób znieważający;
4) jeżeli bez zgody właściciela domu przyjmuje do swego mieszkania sublokatorów, z wyjątkiem najbliższych krewnych;
5) jeżeli dozorca utrzymuje dom nierządu lub przetrzymuje prostytutki;
6) w razie uprawiania pijaństwa przez dozorcę domu.

§ 7.

Dozorca domowy może rozwiązać niezwłocznie umowę o pracę z winy pracodawcy w następujących wypadkach:

1) jeżeli pracodawca dopuszcza się czynnych zniewag lub ciężkiej obrazy czci względem dozorcy lub członków jego rodziny;
2) jeżeli pracodawca lub jego krewny usiłuje nakłonić dozorcę lub członków jego rodziny do czynów niemoralnych lub przeciwnych prawu;
3) jeżeli pracodawca bezprawnie zatrzymuje dozorcy należną zapłatę, zmniejsza lub pogarsza oddane dozorcy mieszkanie, lub narusza inne istotne postanowienia niniejszego orzeczenia;
4) jeżeli dozorca bez widocznej szkody dla swego zdrowia nie może pełnić obowiązków;
5) jeżeli dozorca zostaje powołany do służby wojskowej.

W razie niezwłocznego rozwiązania umowy z winy pracodawcy, dozorca zachowuje prawo do wynagrodzenia za okres wypowiedzenia przewidziany w § 4 orzeczenia.

§ 8.

Pracodawca nie może rozwiązać stosunku służbowego z dozorcą domowym przez wypowiedzenie (§ 4 orzeczenia) oraz w trybie niezwłocznego rozwiązania umowy (§ 6 orzeczenia), jeżeli zalega mu z wypłatą wynagrodzenia, określonego w niniejszym orzeczeniu, za okres czasu dłuższy niż dwa miesiące, licząc, przy niezwłocznym rozwiązaniu umowy, od dnia jej rozwiązania, a przy wypowiedeniu, od dnia dokonania wypowiedzenia.

Upomnienie się dozorcy o należne mu wynagrodzenie według niniejszego orzeczenia winno być dokonane na piśmie. Pracodawca nie może wypowiedzieć dozorcy stosunku służbowego w ciągu 2-ch miesięcy tylko od pierwszego upomnienia dokonanego w wyżej wskazany sposób.

§ 9.

Przejściowa choroba lub powołanie do wojska na ćwiczenia dozorcy domowego nie może być powodem do zwolnienia go ze służby. Płace w czasie choroby lub ćwiczeń wojskowych dozorca otrzymuje tylko w tym wypadku, jeżeli da ze swej strony zastępcę, w przeciwnym razie właściciel domu najmuje sam zastępcę, dozorca zaś traci prawo do pieniężnego wynagrodzenia.

§ 10.

Wypowiedzenie stosunku służbowego (§ 4) oraz niezwłoczne rozwiązanie tegoż stosunku (§ 6 i 7 orzeczenia) — winno nastąpić na piśmie pod rygorem nieważności.

§ 11.

Przy rozwiązaniu stosunku służbowego pracodawca obowiązany jest wydać dozorcy domu świadectwo pracy, stwierdzające rodzaj i czas pracy u danego pracodawcy.

Obowiązek pracy.

§ 12.

1) Dozorca jest obowiązany dbać o powierzony sobie w opiekę dom, powinien o wszelkich wiadomych mu uszkodzeniach domu, z których mógłby powstać uszczerbek dla pracodawcy lub innych osób bądź na zdrowiu, bądź majątku, bezzwłocznie donieść pracodawcy lub jego zastępcy. Powinien możliwie zapobiegać wszelkim uszkodzeniom domu lub jego urządzeń i dopilnować, aby w domu przestrzegano regulaminu domowego, wydanego przez pracodawcę lub powołane władze.
2) Dozorca obowiązany jest wykonać sumiennie i troskliwie wszystkie rozporządzenia i polecenia wydane przez pracodawcę lub powołanego przez pracodawcę zastępcę, dotyczące obsługi, nadzoru i zarządu domem, tudzież przestrzegać przepisów meldunkowych.
3) Obowiązkiem dozorcy jest czuwanie nad bezpieczeństwem domu i jego mieszkańców i używanie w nagłych wypadkach pomocy organów bezpieczeństwa.
4) Dozorca winien dbać o czystość wszystkich części domu dostępnych, a więc: wjazdów, bram, sieni, klatek schodowych, strychu, piwnicy, ustępów i podwórzy.
5) Dozorca winien utrzymywać czystość i porządek na chodniku, względnie na ulicy przed domem, winien usuwać śnieg, błoto, posypywać chodniki piaskiem i uskuteczniać drobne naprawy, nie wymagające specjalnych kwalifikacji.
6) W razie epidemii winien ściśle stosować się do zleceń władz sanitarnych co do utrzymania czystości i porządku lub przeprowadzenia dezynfekcji w domu i ubikacjach pomocniczych.

7) Dozorca winien czuwać nad należytym oświetleniem tych części domu, które w myśl regulaminu mają być oświetlone. Powinien dbać o całość urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, elektrycznych i dzwonków do bramy.

8) Obowiązkiem dozorcy domu jest również otwieranie bramy w porze zamknięcia tejże.

9) Posługi lub roboty domowe na rzecz osobistą pracodawcy, dozór nad centralnym ogrzewaniem domu, mogą być przedmiotem odrębnej umowy.

10) Wszelkie czynności dozorcy związane z jego stanowiskiem może wykonywać sam dozorca lub członkowie jego rodziny. Za sposób wykonania tych czynności odpowiedzialny jest dozorca domu. O ile dozorca otrzymuje faktycznie wynagrodzenie powyżej 60 złotych miesięcznie, to na żądanie pracodawcy winien on wykonywać czynności dozorcy osobiście.

Mieszkanie.

§ 13.

Dozorca domowy, któremu przydzielono mieszkanie, otrzymuje takowe o powierzchni i warunkach wymaganych względami sanitarnymi, które jest on obowiązany utrzymywać w należytym porządku. Dozorca przychodni, jeżeli wynagrodzenie jego wynosi do 30 zł miesięcznie, to otrzymuje dodatkowo ekwiwalent za mieszkanie w wysokości 15%. Przy wynagrodzeniu ponad 30 zł miesięcznie otrzymuje dodatkowo 10 zł miesięcznie.

Na ulicach Małachowskiego, Placu 3-go Maja, Sączewskiej, Kołłątaja, Piłsudskiego i Potockiego dozorca winien otrzymać mieszkanie na parterze lub I-szym piętrze. W razie przydzielenia mu mieszkania w suterenie lub na wyższym piętrze otrzyma dodatkowo 10 zł miesięcznie z tym, że postanowienia tego ustępu obowiązują od dnia 1 lipca 1939 r.

Trzymanie inwentarza żywego w mieszkaniu jest niedopuszczalne.

Dla obielenia mieszkania dozorca otrzymuje od pracodawcy wapno 2 razy do roku. Niezbędny remont mieszkania dozorcy, oprócz napraw, obowiązany jest uskuteczniać pracodawca na swój koszt. Jeżeli właściciel nieruchomości odmówi wykonania niezbędnego remontu mieszkania dozorcy i nie doprowadzi takowego do należytego stanu, dozorcy domowemu przysługuje prawo bezpośrednio lub przez Związek Zawodowy zwrócenia się do Inspekcji Pracy o wydanie odpowiednich zarządzeń nakazowych. Jeżeli w nieruchomości znajduje się in-

stalacja elektryczna, powinna być sieć doprowadzona do mieszkania dozorcy na koszt pracodawcy, a poza tym zainstalowane elektryczne oświetlenie o sile co najmniej 25 świec na jedną ubikację.

Dozorca korzysta ze światła elektrycznego bezpłatnie. W nieruchomościach, w których nie ma instalacji elektrycznej, dozorca domu otrzymuje od pracodawcy bezpłatnie lampę naftową i naftę w ilości po 2 litry w miesiącach od 1 kwietnia do 1 października i po 3 litry w pozostałych miesiącach zimowych. Dozorca korzysta z wody i kanalizacji bezpłatnie. Dozorca domu otrzymuje bezpłatnie mieszkanie odpowiednie do użytku, dostatecznie oświetlone światłem dziennym i odpowiadające wymogom higieny.

Warunki wynagrodzenia.

§ 14.

Za czynności związane ze stanowiskiem dozorcy otrzymuje tenże, oprócz bezpłatnego mieszkania, następujące wynagrodzenie płatne miesięcznie z dołu najpóźniej 6-go każdego bieżącego miesiąca.

Stawki wynagrodzenia obliczane będą od ilości ubikacji mieszkalnych po 1 zł 20 gr od 1 ubikacji, przy czym minimum płacy wynosić będzie zł 20, w suterenach i poddaszach płaca wynosić będzie 80 gr od ubikacji.

U w a g a: Za ubikacje uważa się pokoje mieszkalne, handlowe, kuchnie, lokale handlowe, oddzielne składy w suterenach lub na parterze oraz zajęte stajnie. Ubikacje, o ile są nie zajęte dłużej jak przez 2 miesiące, nie biorą się pod uwagę przy ustalaniu wynagrodzenia.

O ile w nieruchomości znajdują się 1-go rzędu cukiernie, restauracje, hotele, hurtowe składy, hale targowe oraz zakład fabryczny lub rzemieślniczy zatrudniający co najmniej 30 robotników, to w takich domach wynagrodzenie dozorcy ulega zwyżce o 20%.

Dozorcy winni otrzymać od pracodawcy książeczki obrachunkowe, do których winna być wpisana każdorazowo wysokość wypłacanego wynagrodzenia, jako też każdorazowe wypłaty pensji i zaliczek.

§ 15.

Dozorcom domowym przysługuje prawo do płatnego 8-mio dniowego urlopu, o ile praca trwa bez przerwy jeden rok w da-

nej posesji, i do 15-to dniowego, o ile praca trwała bez przerwy trzy lata.

§ 16.

Otrzymywanie przez dozorców za otwarcie bramy wynagrodzeń od osób trzecich, jako zależne od dobrej woli tych osób (lokatorów), bądź też od osobistego porozumienia się dozorcy z lokatorem, pozostaje bez wpływu na wysokość wynagrodzenia za pracę otrzymywanego przez dozorcę od pracodawcy.

§ 17.

Obowiązkiem dozorcy domowego jest otwieranie bramy w porze jej zamknięcia, przy czym może pobierać za każdorazowe otwarcie bramy przed północą 20 gr, a po północy 30 gr, z tym jednakże, że od pracowników fizycznych powracających lub udających się w nocnych godzinach do pracy dozorca nie ma prawa żądać zapłaty za otwarcie bramy.

Jeżeli dozorca spostrzeże, że ktokolwiek bez wiedzy i woli właściciela nieruchomości lub jego zastępcy posiada klucz od bramy, winien o tym natychmiast zawiadomić właściciela nieruchomości lub jego zastępcę.

§ 18.

Pracodawca obowiązany jest dać przyrządy dozorcy domowemu do użytku bezpłatnie jak również sprzęty i naczynia, służące do czyszczenia, utrzymywania porządku i oświetlenia domu. Wymienione rzeczy dozorca winien jest szanować i utrzymywać w należytym porządku, żądać wymiany zużytych na nowe, a w razie opuszczenia stanowiska oddać w porządku pracodawcy lub administratorowi wraz z mieszkaniem, które zajmował jako dozorca domowy.

Przewodniczący Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej:
(—) *inż. H. Rosen*

Członkowie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej:
(—) *J. Cichocki* (—) *B. Buczek*

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40.

Drukarnia Państwowa Nr 104611. 25.I.1939. 800.